

CRNA GORA
SKUPŠTINA CRNE GORE

PRIMLJENO:	19. I	20. 15	GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	24-8/15-1		
VEZA:			
EPA:	703 XXV		
SKRAĆENICA:			PRILOG:

Crna Gora
VLADA CRNE GORE
Broj: 08-2283/5-14

Podgorica, 3. decembar 2014. godine

PREDSJEDNIKU SKUPŠTINE CRNE GORE

PODGORICA

Vlada Crne Gore, na sjednici od 20. novembra 2014. godine, utvrdila je **PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA IZMEĐU VLADE CRNE GORE I VLADE REPUBLIKE TURSKJE O UZAJAMNOJ POMOĆI U CARINSKIM PITANJIMA**, koji Vam u prilogu dostavljamo radi stavljanja u proceduru Skupštine Crne Gore.

Za predstavnike Vlade koji će učestvovati u radu Skupštine i njenih radnih tijela, prilikom razmatranja Predloga ovog zakona, određeni su dr **RADOJE ŽUGIĆ**, ministar finansija i **VLADAN JOKOVIĆ**, direktor Uprave carina.

PREDSJEDNIK
Milo Đukanović, s.r.

**ZAKON
O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA IZMEĐU VLADE CRNE GORE
I VLADE REPUBLIKE TURSKE O UZAJAMNOJ POMOĆI U CARINSKIM PITANJIMA**

Član 1

Potvrđuje se Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Turske o uzajamnoj pomoći u carinskim pitanjima, potpisan u Podgorici, 19. septembra 2013. godine u originalu na crnogorskom, turskom i engleskom jeziku.

Član 2

Tekst Sporazuma iz člana 1 ovog zakona, u originalu na crnogorskom, turskom i engleskom jeziku glasi:

**SPORAZUM
IZMEĐU VLADE CRNE GORE I
VLADE REPUBLIKE TURSKE O
UZAJAMNOJ POMOĆI U CARINSKIM PITANJIMA**

Vlada Crne Gore i Vlada Republike Turske, u daljem tekstu »strane ugovornice«;

Smatrajući da prekršaji carinskih propisa nanose štetu privrednim, fiskalnim i trgovinskim interesima njihovih zemalja;

Imajući u vidu značaj tačnog obračuna i naplate carinskih dažbina, poreza i drugih dažbina koje se naplaćuju prilikom uvoza ili izvoza robe, kao i tačnog utvrđivanja tarifne oznake, vrijednosti i porijekla robe kao i pravilnu primjenu odredbi koje se odnose na zabrane, ograničenja i kontrolu;

Smatrajući da će napori koji bi spriječili prekršaje carinskih propisa, i napori koji bi osigurali preciznu naplatu uvoznih i izvoznih dažbina, poreza i drugih naknada biti efikasniji uz saradnju između carinskih organa strana ugovornica.

Uzimajući u obzir obim i tendenciju rasta nezakonite trgovine opojnih sredstava i psihotropnih supstanci, koje predstavljaju opasnost za javno zdravlje i društvo.

Imajući u vidu Jedinственu konvenciju o opojnim drogama od 30. marta 1961. godine, izmijenjenu Protokolom od 25. marta 1972. godine, Konvenciju o psihotropnim supstancama od 21. februara 1971. godine, kao i Konvenciju Ujedinjenih nacija protiv nezakonitog prometa opojnih droga i psihotropnih supstanci od 20. decembra 1988. godine;

Imajući u vidu Preporuku Savjeta za carinsku saradnju o uzajamnoj administrativnoj pomoći od 5. decembra 1953. godine (Svjetska carinska organizacija);

saglasile su se o sljedećem:

Definicije

Član 1

U smislu ovog sporazuma:

- a) »carinski propisi« su zakoni i drugi propisi država strana ugovornica koji se odnose na uvoz, izvoz ili tranzit robe, kao i na sve druge carinske postupke bilo da se odnose na carinske dažbine, poreze ili druge naknade koje naplaćuju carinski organi ili na mjere zabrane, ograničenja i kontrole koje primjenjuju carinski organi;
- b) »carinske dažbine« su carina i druge dažbine, porezi, takse ili druge naknade koji se naplaćuju za ili u vezi sa uvozom ili izvozom robe, ali ne obuhvataju takse i naknade koje su ograničene na iznos približnih troškova za pružene usluge;
- c) »organ molilac« je carinski organ koji, u skladu sa ovim sporazumom, podnosi zahtjev za pomoć ili koji prima takvu pomoć;
- d) »zamoljeni organ« je carinski organ koji, u skladu sa ovim sporazumom, prima zahtjev za pomoć ili koji pruža takvu pomoć;
- e) »carinski prekršaj« je svaki prekršaj ili pokušaj prekršaja carinskih propisa;
- f) »carinski organ« je, u Crnoj Gori - Ministarstvo finansija, Uprava carina, u Republici Turskoj – Ministarstvo za carinu i trgovinu;
- g) »lice« podrazumijeva i fizičko i pravno lice;
- h) »lični podaci« su svi podaci koji se odnose na fizičko i pravno lice koje je identifikovano ili na fizičko i pravno lice koje se može identifikovati da krši ili je pokušalo da krši carinske propise;
- i) »opojne droge« su supstance, prirodne ili sintetičke, koje su navedene u Listi I i Listi II Jedinstvene konvencije o opojnim drogama iz 1961. godine;
- j) »psihotropne supstance« su supstance, prirodne ili sintetičke, koje su navedene u Listama I, II, III i IV Konvencije o psihotropnim supstancama iz 1971. godine;
- k) »prekursori« su hemijske supstance koje se, pod kontrolom, koriste u proizvodnji opojnih droga i psihotropnih supstanci navedenih u Listama I i II Konvencije Ujedinjenih nacija protiv nezakonitog prometa opojnih droga i psihotropnih supstanci iz 1988. godine;
- l) »kontrolisana isporuka« je metod kojim se dozvoljava izvoz iz, tranzit ili uvoz na teritoriju jedne ili više zemalja, nezakonitih ili sumnjivih pošiljki cigareta, opojnih droga, psihotropnih supstanci i prekursora ili njihovih zamjena kao i drugih visoko rizičnih roba koje predstavljaju opasnost za ekonomske i društvene interese njihovih zemalja, uz znanje i

pod kontrolom nadležnih organa tih zemalja, s ciljem da se otkriju lica koja su počinila carinski prekršaj.

Svrha sporazuma

Član 2

- (1) Carinski organi strana ugovornica pružice jedan drugom pomoć, na način i pod uslovima predviđenim ovim sporazumom, u obezbjeđivanju pravilne primjene carinskih propisa, posebno u spriječavanju, otkrivanju, istraživanju i borbi protiv carinskih prekršaja.
- (2) Pomoć u okviru ovog sporazuma, pružice se u skladu sa važećim nacionalnim zakonodavstvom države zamoljene strane ugovornice i u okviru nadležnosti carinskih organa i njihovih raspoloživih resursa.
- (3) Odredbe ovog sporazuma ne daju pravo nekom licu da zabrani izvršenje zahtjeva.

Pomoć na osnovu zahtjeva

Član 3

- (1) Na zahtjev organa molioca, zamoljeni organ dostaviće sve odgovarajuće informacije koje mogu da obezbijede pravilnu primjenu carinskih propisa, uključujući, između ostalog, i informacije o prevozu i isporuci robe, dispoziciji i odredištu takve robe, njenu tarifnu oznaku, vrijednost i porijeklo, kao i informacije o izvršenim ili planiranim radnjama kojima se krše ili mogu da se prekrše carinski propisi.
- (2) Na zahtjev organa molioca, zamoljeni organ dostaviće obavještenje da li je roba koja je izvezena sa ili uvezena na teritoriju države strane ugovornice molioca, na propisan način uvezena na ili izvezena sa teritorije države zamoljene strane ugovornice, navodeći, po potrebi, vrstu carinskog postupka koji je sproveden nad tom robom.
- (3) Na zahtjev organa molioca, zamoljeni organ preduzeće, u okviru svojih nadležnosti, neophodne mjere da se obezbijedi nadzor nad:
 - a) određenim fizičkim ili pravnim licima za koja postoji osnovana sumnja da vrše ili da su izvršila carinski prekršaj na teritoriji države strane ugovornice molioca;
 - b) mjestima gdje je roba smještena na takav način da pruža osnovanu sumnju da postoji namjera da se roba na nezakonit način uveze na teritoriju države strane ugovornice molioca;
 - c) kretanjem robe za koju je organ molilac označio da je predmet carinskog prekršaja na teritoriji države strane ugovornice molioca;

- d) prevoznim sredstvima za koja postoji opravdana sumnja da su korišćena, da se koriste ili da se mogu koristiti za kršenje carinskih propisa na teritoriji države strane ugovornice molioca.

Pomoć po sopstvenoj inicijativi

Član 4

Carinski organi strana ugovornica pružiće, u okviru svojih nadležnosti, jedan drugom pomoć, ako smatraju da je to neophodno radi pravilne primjene carinskih propisa, posebno kada raspolažu sa informacijama koje se odnose na:

- a) radnje kojima su prekršeni, se krše ili mogu da se prekrše carinski propisi i koje mogu biti od interesa za drugu stranu ugovornicu;
- b) nova sredstva ili metode koje se koriste prilikom prekršaja carinskih propisa;
- c) robu za koju se zna ili se sumnja da je predmet carinskog prekršaja na teritoriji države druge strane ugovornice;
- d) određena lica za koja se zna ili se sumnja da vrše carinski prekršaj na teritoriji države druge strane ugovornice;
- e) prevozna sredstva i kontejnere, za koja postoje informacije ili sumnja da su korišćena, da se koriste ili da se mogu koristiti radi vršenja carinskih prekršaja na teritoriji države druge strane ugovornice.

Tehnička pomoć

Član 5

- (1) Pomoć predviđena ovim sporazumom, obuhvata, između ostalog, dostavljanje informacija:
 - a) o aktivnostima na suzbijaju krijumčarenja koje bi mogle da budu korisne u sprječavanju carinskih prekršaja i naročito posebnih sredstava koja se koriste u borbi protiv carinskih prekršaja;
 - b) o novim metodama koje se koriste prilikom prekršaja carinskih propisa;
 - c) o zapažanjima i otkrićima, koja su rezultat uspješne primjene novih sredstava i tehnika u sprječavanju krijumčarenja; i
 - d) o novim tehnikama i poboljšanim metodama za obradu putnika i tereta.

- (2) Carinski organi strana ugovornica će, ukoliko to nije u suprotnosti sa njihovim nacionalnim zakonodavstvom, takođe, tražiti saradnju za:
- a) otpočinjanje, razvoj i usavršavanje posebnih programa stručne obuke za svoje zaposlene;
 - b) uspostavljanje i održavanje kanala za međusobnu razmjenu informacija sa ciljem da se olakša bezbjedna i brza razmjena informacija;
 - c) omogućavanje efikasne međusobne koordinacije, uključujući i razmjenu osoblja, stručnjaka i imenovanje lica za vezu;
 - d) proučavanje i ispitivanje nove opreme ili postupaka;
 - e) pojednostavljenje i usaglašavanje njihovih carinskih postupaka;
 - f) druga opšta administrativna pitanja, zbog čega će, s vremena na vrijeme, biti potrebna njihova zajednička akcija.

Dostavljanje/ Obavještanje

Član 6

Na zahtjev organa molioca, zamoljeni organ, u skladu sa zakonodavstvom svoje države, preduzeće sve neophodne mjere da:

- a) dostavi sva odgovarajuća dokumenta,
- b) obavijesti o svim odgovarajućim odlukama,

koji proističu iz ovog sporazuma, na adresu primaoca koji ima prebivalište ili je osnovano na teritoriji njegove države. U tom slučaju primjenjuje se član 7 stav 3 ovog sporazuma.

Oblik i sadržina zahtjeva za pomoć

Član 7

- (1) Zahtjevi u skladu sa ovim sporazumom sačinjavaju se u pisanoj formi. Uz zahtjeve, prilažu se dokumenta neophodna za njihovo izvršenje. U hitnim slučajevima, mogu se prihvatiti i usmeni zahtjevi, ali se oni moraju odmah pismeno potvrditi.
- (2) Zahtjevi iz stava 1 ovog člana treba da sadrže sljedeće informacije:
 - a) naziv organa molioca;
 - b) koje se mjere zahtijevaju;

- c) predmet i razlog za podnošenje zahtjeva;
 - d) koji se zakoni, propisi i drugi pravni akti primjenjuju;
 - e) što tačnije i detaljnije podatke o fizičkim ili pravnim licima na koja se zahtjev odnosi;
 - f) kraći pregled odgovarajućih činjenica, osim u slučajevima koji se navode u članu 6 ovog sporazuma; i
 - g) koja je veza između tražene pomoći i predmeta na koji se odnosi.
- (3) Zahtjevi se podnose na službenom jeziku zamoljenog organa, na engleskom jeziku ili na jeziku koji je prihvatljiv za taj organ.
- (4) Ako zamoljeni organ nije odgovarajuća služba koja može da odgovori na zahtjev, odmah će proslijediti zahtjev odgovarajućoj službi, koja će postupiti po zahtjevu u okviru svojih zakonskih ovlaštenja ili će obavijestiti organ molioca o odgovarajućim postupcima za takvu vrstu zahtjeva.
- (5) Ako zahtjev ne ispunjava formalne uslove, može se zatražiti njegova ispravka ili dopuna, što neće uticati na preduzimanje neophodnih mjera.

Postupanje po zahtjevu

Član 8

- (1) Zamoljeni organ preduzeće sve prihvatljive mjere da bi postupio po zahtjevu i, ako se zahtijeva, nastojće da traži službene ili sudske mjere neophodne za izvršenje tog zahtjeva.
- (2) Carinski organ jedne strane ugovornice će, na zahtjev carinskog organa druge strane ugovornice, sprovesti sve potrebne istražne postupke, uključujući i ispitivanje eksperata i svjedoka ili lica za koja se sumnja da su izvršila carinski prekršaj i izvršiti provjere, kontrole i ispitati činjenično stanje vezano za pitanja koja su predmet ovog sporazuma.
- (3) Na zahtjev, zamoljeni organ može, u najvećoj mogućoj mjeri, da dozvoli da službenici organa molioca, borave na teritoriji države zamoljene strane ugovornice u toku istrage koju sprovode njeni službenici, zbog kršenja carinskih propisa organa molioca.
- (4) Ako organ molilac to zahtijeva, obavijestiće se o vremenu i mjestu gdje se sprovodi tražena istraga, kako bi se na taj način koordinirale aktivnosti.

- (5) Službenici organa molioca, koji su ovlašćeni da sprovode istražne radnje u vezi sa carinskim prekršajima, mogu da zatraže da zamoljeni organ pregleda odgovarajuće knjige, registre i ostalu dokumentaciju ili da dostavi njihove kopije ili da pruži sve informacije koje se odnose na carinske prekršaje.

Oblik u kojem se dostavljaju informacije

Član 9

- (1) Zamoljeni organ dostaviće organu moliocu rezultate istražnih radnji u obliku dokumenata, ovjerenih kopija dokumenata, izvještaja i slično i, kada je to neophodno, usmeno.
- (2) Dokumenta iz stava 1 ovog člana mogu se zamijeniti kompjuterizovanim informacijama koje su date u iste svrhe, u bilo kom obliku, zajedno sa svim podacima i informacijama koje su neophodne za tumačenje ili korišćenje tih kompjuterizovanih informacija.

Izuzeci od obaveze pružanja pomoći

Član 10

- (1) Ako zamoljeni organ smatra da ispunjavanje zahtjeva može da nanese štetu suverenitetu, bezbjednosti, javnom poretku ili drugim bitnim nacionalnim interesima njegove države, ili može da dovede do povrede nacionalne, trgovinske ili profesionalne tajne, pomoć može da se odbije ili da se pruži uz poštovanje određenih uslova i zahtjeva.
- (2) Ako organ molilac zatraži pomoć koju on sam ne bi mogao da pruži da se to od njega zatraži, on će u svom zahtjevu ukazati na tu činjenicu. U tom slučaju zamoljenom organu je prepušteno da odluči kako će da odgovori na takav zahtjev.
- (3) Ako se pomoć uskrati ili odbije, o odluci i o razlozima za to mora odmah da se obavijesti organ molilac.

Obaveza povjerljivosti

Član 11

- (1) Svaka informacija saopštena u bilo kom obliku u skladu sa ovim sporazumom je povjerljive prirode. Ona će biti obuhvaćena obavezom službene povjerljivosti i uživati istu zaštitu koju takva informacija uživa u skladu sa odgovarajućim nacionalnim zakonima države strane ugovornice koja ju je primila.

- (2) Informacije o ličnim podacima mogu da se dostave samo ako je zaštita ličnih podataka na istom nivou zaštite, prema zakonodavstvu država strana ugovornica. Strane ugovornice će obezbijediti zaštitu podataka koja je barem na istom nivou zaštite zasnovanom na principima iz člana 12 ovog sporazuma.

Zaštita ličnih podataka

Član 12

- (1) Lični podaci koji su predmet automatske obrade:
- pribaviće se i obraditi na pošten i zakonom propisan način;
 - čuvaće se za određene zakonom propisane namjene i neće se upotrijebiti u neku drugu svrhu koja je u suprotnosti sa tim namjenama;
 - biće adekvatni, odgovarajući i neće prevazilaziti namjenu za koju se čuvaju;
 - biće tačni i, kada je to neophodno, ažurni;
 - čuvaće se u takvoj formi koja omogućava utvrđivanje njihovog sadržaja, ne duže nego što je to neophodno za namjenu zbog koje se čuvaju.
- (2) Lični podaci koji otkrivaju rasnu pripadnost, političko mišljenje, vjersko ili drugo ubjeđenje, kao i oni koji se odnose na zdravlje ili seksualni život, ne mogu da se obrađuju automatskom tehnikom, osim ako nacionalno zakonodavstvo ne pruža odgovarajuću zaštitu. Ovo se primjenjuje i na lične podatke koji se odnose na krivične osude.
- (3) Strane ugovornice preduzeće odgovarajuće bezbjednosne mjere zaštite ličnih podataka, koji se čuvaju u elektronskim zapisima, protiv neovlašćenog uništavanja ili slučajnog gubitka, kao i protiv svakog neovlašćenog pristupa, promjene ili otkrivanja.
- (4) Svakom licu će se omogućiti:
- da utvrdi postojanje elektronskog zapisa sa ličnim podacima, njegovu osnovnu namjenu, kao i identitet i mjesto boravka ili glavno poslovno sjedište kontrolora zapisa;
 - da dobije, u određenim periodima i bez prekomjernog čekanja ili troškova, potvrdu o tome da li se njegovi lični podaci čuvaju u elektronskim zapisima, kao i obavještenje o tim podacima u razumljivom obliku;
 - da, u zavisnosti od slučaja, ispravi ili izbriše takve podatke, ako su obrađeni u suprotnosti sa odredbama nacionalnog zakonodavstva, koje utiče na osnovna načela iz stava 1 i 2 ovog člana;

- d) pravni lijek, ako nije udovoljeno zahtjevu za dostavljanje potvrde, obavještenje, ispravku ili brisanje, zavisno od slučaja, a u skladu sa odredbama pod b) i c) ovog stava.
- (5) Nijesu dozvoljena nikakva odstupanja od odredaba st. 1, 2 i 4 ovog člana, osim u okviru ograničenja definisanih u st. 6 i 7 ovog člana.
- (6) Moguća su odstupanja od odredbi st. 1, 2 i 4 ovog člana ako je takvo odstupanje predviđeno zakonom strane ugovornice i ako predstavlja neophodnu mjeru u demokratskom društvu, a u interesu:
- a) zaštite državne bezbjednosti, bezbjednosti građana, monetarnih interesa države ili spriječavanja kriminalnih radnji;
- b) zaštite sadržaja podataka ili prava i sloboda ostalih.
- (7) Ograničenja u korišćenju prava navedenih u stavu 4 podstavovima (b), (c) i (d) ovog člana, mogu se zakonski nametnuti na automatizovane elektronske zapise koji se koriste za potrebe statistike ili naučnih istraživanja, gdje je jasno da ne postoji mogućnost rizika kršenja privatnosti lica.
- (8) Svaka strana ugovornica preuzima na sebe obavezu da uvede odgovarajuće kazne i pravni lijek u slučajevima kršenja odredaba nacionalnog zakonodavstva kojim su regulisana osnovna načela iz ovog člana.
- (9) Niti jedna odredba iz ovog člana neće se smatrati ograničavajućom, niti će uticati na mogućnost strane ugovornice da odobri veće mjere zaštite od onih koje su predviđene ovim članom.

Upotreba informacija

Član 13

- (1) Informacije, dokumenta i drugi podaci dobijeni na osnovu pružene uzajamne pomoći mogu da se koriste samo u svrhe navedene u ovom sporazumu, uključujući korišćenje u istražnim, sudskim i upravnim postupcima.
- (2) Organ molilac neće, bez prethodne pisane saglasnosti zamoljenog organa, koristiti dokaze ili informacije dobijene na osnovu ovog sporazuma u druge svrhe, osim u svrhe koje su navedene u zahtjevu.
- (3) Kad se, u skladu sa ovim sporazumom, razmjenjuju informacije o ličnim podacima, carinski organi strana ugovornica će obezbijediti da se one koriste isključivo u svrhe navedene u zahtjevu i pod uslovima koje može da postavi zamoljeni organ.

- (4) Odredbe stava 1 i 2 ovog člana ne primjenjuju se na informacije o prekršajima koji se odnose na opojne droge, psihotropne supstance i prekursore. Takve informacije mogu da se dostavljaju samo organima države strane ugovornice molioca koji su neposredno uključeni u borbu protiv nezakonitog prometa opojnih droga, psihotropnih supstanci i prekursora.

Mjere protiv nezakonitog prometa opojnih droga, psihotropnih supstanci i prekursora

Član 14

- (1) Carinski organi će saradivati u cilju sprječavanja i istraživanja nezakonitog prometa opojnih droga, psihotropnih supstanci i prekursora i dostavljati jedan drugom, samoinicijativno ili na zahtjev, odgovarajuće informacije o:
- a) metodama borbe protiv nezakonitog prometa opojnih droga, psihotropnih supstanci i prekursora;
 - b) načinima organizovanja carinske kontrole opojnih droga, psihotropnih supstanci i prekursora, kao i o novim metodama i sredstvima za njihovo otkrivanje;
 - c) publikacijama, naučnim, stručnim i nastavnim radovima po pitanjima borbe protiv nezakonitog prometa opojnih droga, psihotropnih supstanci i prekursora;
 - d) novim vrstama opojnih droga, psihotropnih supstanci i prekursora, mjestima gdje se proizvode, pravcima njihovog nezakonitog prevoza i načinima skrivanja, o promjenama cijena opojnih droga, psihotropnih supstanci i prekursora u raznim zemljama i regionima.
- (2) Carinski organ jedne strane ugovornice, samoinicijativno ili na zahtjev, dostaviće carinskom organu druge strane sve informacije koje se odnose na:
- a) fizička i pravna lica za koja se zna ili se sumnja da se bave nezakonitim uvozom, izvozom ili krijumčarenjem opojnih droga, psihotropnih supstanci i prekursora;
 - b) nova sredstva i metode koji se koriste u nezakonitom prometu opojnih droga, psihotropnih supstanci i prekursora;
 - c) robu i poštanske pošiljke za koje se zna ili se sumnja da se koriste u nezakonitom prometu opojnih droga, psihotropnih supstanci i prekursora;
 - d) prevozna sredstva za koja se zna ili sumnja da se koriste ili da bi mogla da se koriste za nezakonit promet opojnih droga, psihotropnih supstanci i prekursora.

Kontrolisana isporuka

Član 15

- (1) Carinski organi će međusobno saradivati na primjeni metoda kontrolisane isporuke.
- (2) Odluka o primjeni metoda kontrolisane isporuke donosi se u svakom konkretnom slučaju, a u skladu sa važećim nacionalnim zakonodavstvom u državi strane ugovornice.

Predmeti, dokumenta i svjedoci

Član 16

- (1) Carinski organi strana ugovornica dostaviće, na zahtjev, dokumenta koja se odnose na prevoz i isporuku robe i koja sadrže podatke o tarifnoj oznaci, vrijednosti, porijeklu, dispoziciji i odredištu robe.
- (2) Originalni predmeti, dokumenta i drugi materijali mogu se zahtijevati samo ako su kopije nedovoljne. Na izričit zahtjev, kopije predmeta, dokumenata i drugog materijala će se na propisan način ovjeriti.
- (3) Originalni predmeti, dokumenta i drugi materijali, koji su dostavljeni organu molioca, moraju se što prije vratiti. Prava zamoljenog organa ili trećih lica ostaju nepromijenjena. Na zahtjev, originali koji su neophodni za pravosudne ili slične svrhe, moraju odmah da se vrate.
- (4) Na zahtjev carinskog organa jedne strane ugovornice, carinski organ druge strane ugovornice može, prema svom nahođenju, da ovlasti svoje službenike, uz njihov pristanak, da se pojave u svojstvu svjedoka ili eksperata u sudskim ili upravnim postupcima u državi strane ugovornice molioca i da dostave predmete, dokumenta i druge materijale ili njihove ovjerene kopije u svrhe navedenih postupaka. U zahtjevu mora bliže da se naznači vrijeme, mjesto i o kakvom postupku se radi i u kom svojstvu će službenik da svjedoči.

Troškovi

Član 17

- (1) Carinski organ neće potraživati nikakva sredstva na ime troškova nastalih u toku primjene ovoga sporazuma, osim sredstava za troškove svjedoka, naknada za eksperte, kao i sredstva za troškove prevodilaca, koji nijesu državni službenici.
- (2) Ako za udovoljavanje zahtjeva nastanu ili mogu da nastanu značajni i izuzetni troškovi, carinski organi strana ugovornica dogovoriće se pod kojim će uslovima udovoljiti zahtjevu, kao i na koji način će se troškovi nadoknaditi.

Sprovođenje sporazuma

Član 18

- (1) Sprovođenje ovog sporazuma povjerava se carinskim organima strana ugovornica. Oni će odlučivati o svim praktičnim mjerama i aranžmanima neophodnim za njegovu primjenu, uzimajući u obzir i pravila o zaštiti podataka.
- (2) Nakon obavljenih konsultacija, carinski organi strana ugovornica, mogu da izdaju administrativna uputstva neophodna za sprovođenje ovog sporazuma.
- (3) Carinski organi strana ugovornica mogu da organizuju da njihove službe za istragu budu u neposrednoj vezi.

Rješavanje sporova i izmjene

Član 19

- (1) Svaki spor koji nastane u vezi sa tumačenjem ili primjenom odredbi ovog sporazuma riješiće se konsultacijama i pregovorima između strana ugovornica.
- (2) Ovaj sporazum može biti izmijenjen i dopunjen uzajamnim pisanim odobrenjem od strana ugovornica u bilo koje vrijeme. Izmjene će stupiti na snagu u skladu sa istom pravnom procedurom propisanom stavom 1 člana 21 ovog sporazuma.

Područje na kome se primjenjuje sporazum

Član 20

Ovaj sporazum se primjenjuje u carinskim područjima država strana ugovornica, koja su kao takva utvrđena njihovim nacionalnim zakonodavstvom.

Stupanje na snagu i otkazivanje

Član 21

- (1) Sporazum stupa na snagu prvog dana drugog mjeseca od datuma kada strane ugovornice obavijeste jedna drugu diplomatskim putem, u pisanoj formi, da su ispunjene sve unutrašnje pravne procedure neophodne za njegovo stupanje na snagu.
- (2) Carinski organi strana ugovornica saglasni su da se, na zahtjev jednog od njih ili po isteku roka od pet godina od datuma stupanja na snagu ovog sporazuma, sastanu radi revizije Sporazuma ili analize drugih carinskih pitanja koja mogu da proisteknu iz uzajamne saradnje, osim ako jedan drugog ne obavijesti, u pisanoj formi, da takva revizija nije potrebna.

- (3) Ovaj sporazum je zaključen na neodređeno vrijeme, ali ga obje ugovorne strane mogu otkazati, u bilo koje vrijeme pisanim obavještenjem putem diplomatskih kanala. Sporazum prestaje da važi po isteku šest mjeseci od prijema takvog obavještenja od druge ugovorne strane.

U potvrdi toga, dolje potpisani, propisno ovlašćeni za to od strane svojih vlada, potpisali su ovaj sporazum.

Sačinjeno u Podgorici dana 19. septembra 2013. godine, u dva originalna primjerka, svaki na crnogorskom, turskom i engleskom jeziku, pri čemu su svi tekstovi jednako vjerodostojni. U slučaju neslaganja u tumačenju, mjerodavan je tekst na engleskom jeziku.

Za Vladu Crne Gore

Za Vladu Republike Turske

dr Vujica Lazović
Potpredsjednik Vlade i ministar za
informaciono društvo i telekomunikacije

Hayati YAZICI
Ministar carina i trgovine

KARADAĞ HÜKÜMETİ

İLE

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ

ARASINDA

GÜMRÜK KONULARINDA KARŞILIKLI YARDIM

ANLAŞMASI

Bundan sonra "Akit Taraflar" olarak anılacak olan Karadağ Hükümeti ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti;

Gümrük mevzuatına karşı işlenen suçların, ülkelerinin ekonomik, mali ve ticari çıkarlarına zarar verdiğini dikkate alarak;

Eşyanın ithalinde ve ihracında alınan gümrük vergi, resim ve diğer harç ve ücretlerinin doğru bir şekilde tahakkuk edilmesini ve toplanmasını; eşyanın tarife sınıflandırmasının, kıymetinin ve menşeinin doğru tespitini ve yasaklama, kısıtlama ve kontrol hükümlerinin muntazaman uygulanmasını sağlamanın taşıdığı önemi dikkate alarak;

Gümrük mevzuatına aykırı suçların önlenmesine ve ithalat ve ihracat vergileriyle, resimlerinin ve diğer masrafların doğru bir şekilde toplanmasına yönelik çabaların, Tarafların Gümrük İdareleri arasında yapılacak yakın işbirliğiyle daha etkin hale getirileceği hususunu dikkate alarak;

Kamu sağlığına ve topluma tehlike teşkil eden, uyuşturucu ve psikotrop maddelerin yasadışı ticaretinin mevcut ölçeğinden ve artma eğiliminden endişe duyarak;

25 Mart 1972 tarihli Protokol'le değiştirilen 30 Mart 1961 tarihli Uyuşturucu Maddeler Tek Sözleşmesi'ne; 21 Şubat 1971 tarihli Psikotrop Maddeler Sözleşmesi'ne ve 20 Aralık 1988 tarihli Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerin Yasadışı Ticaretiyle Mücadele Sözleşmesi'ne atıfta bulunarak;

Gümrük İşbirliği Konseyi'nin, 5 Aralık 1953 tarihli, Karşılıklı İdari Yardıma ilişkin Tavsiye Kararına atıfta bulunarak; Aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır:

Madde 1

TANIMLAR

Bu Anlaşma'da geçen:

- a) "Gümrük Mevzuatı" deyimi, Gümrük İdarelerinin topladığı gümrük vergi, resim ya da diğer harç ya da ücretlerle veya Gümrük İdarelerinin uyguladığı yasaklama, kısıtlama ve kontrol önlemleriyle ilgili olsun ya da olmasın; eşyanın ithali, ihracı, transiti ya da diğer Gümrük rejimlerine tabi tutulmasıyla ilgili olarak, Akit Tarafların Devletlerinin mevzuat ve diğer hukuki belgeleri;
- b) "Gümrük vergileri" deyimi, eşyanın ithali ya da ihracı sırasında veya eşyanın ithali veya ihracıyla bağlantılı olarak tahsil edilen ancak miktar bakımından verilen hizmetlerin yaklaşık maliyeti ile sınırlı olan ücret ve harçları kapsamayan gümrük vergileriyle, diğer tüm vergi, resim, ücret ya da harçlar;
- c) "Talepte Bulunan İdare" deyimi, bu Anlaşma gereği yardım talep eden ya da bu yardımı alan Gümrük İdaresi;
- d) "Talepte Bulunulan İdare" deyimi, bu Anlaşma gereği kendisinden yardım talep edilen ya da bu yardımı sağlayan Gümrük İdaresi;
- e) "Gümrük suçu" deyimi, Gümrük mevzuatının ihlali ve bu mevzuatın ihlaline yönelik her tür teşebbüs;
- f) "Gümrük İdaresi" deyimi, Karadağ'da Maliye Bakanlığı, Gümrük İdaresi, Türkiye Cumhuriyeti'nde ise Gümrük ve Ticaret Bakanlığı;
- g) "Kişi" deyimi, gerçek ya da tüzel kişi;
- h) "Kişisel veri" deyimi, Gümrük mevzuatının ihlali ya da ihlaline yönelik teşebbüsler dahilinde teşhis edilebilen özel ve tüzel kişiyle ilgili bilgiler;
- i) "Uyuşturucu maddeler" deyimi, 1961 yılına ait Uyuşturucu Maddeler Tek Sözleşmesi'nin 1 ve 2. Listelerinde sıralanan doğal ya da sentetik menşeli maddeler;
- j) "Psikotrop maddeler" deyimi, 1971 yılına ait BM Psikotrop Maddeler Sözleşmesi'nin 1, 2, 3 ve 4. Listelerinde sıralanan doğal ya da sentetik maddeler ;
- k) "Prekürsörler" deyimi, 1988 yılına ait BM Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerin Yasadışı Ticaretiyle Mücadele Sözleşmesi'nin 1 ve 2. Listelerinde sıralanan uyuşturucu ve psikotrop maddelerin üretiminde kullanılan kontrollü kimyasal maddeler;

- 1) “Kontrollü teslimat” deyimi, yasadışı yollardan sevk edilen ya da yasadışı yollardan sevk edildiğinden şüphelenilen sigara, uyuşturucu madde, psiktrop madde ve prekürsörlerin ve bu maddelerin yerine ikame edilen her tür maddenin yanısıra ülkelerinin ekonomik ve sosyal çıkarlarına tehlike teşkil eden diğer riskli eşyanın bir ya da daha fazla ülkenin yetkili makamlarının bilgisi ya da kontrolü dahilinde ve gümrük suçu işleyen kişileri tespit etmek amacıyla, bu ülke ya da ülkelerin topraklarından ihracı, geçişi ya da bu ülke ya da ülkelerin topraklarına ithaline ilişkin olarak kullanılan yöntem anlamına gelir.

Madde 2

ANLAŞMANIN KAPSAMI

1. Akit Tarafların Gümrük İdareleri, gümrük mevzuatının özellikle gümrük suçlarının önlenmesi, tespiti, bu suçlarla mücadele edilmesi ve bu suçların soruşturulması yoluyla doğru bir şekilde uygulanmasını sağlama hususunda, bu Anlaşma’da öngörülen şekil ve koşullar dahilinde birbirlerine yardımcı olurlar.
2. İşbu Anlaşma uyarınca sağlanan tüm yardımlar, talepte bulunulan Akit Tarafın Devleti’nde yürürlükte bulunan ulusal mevzuata uygun olarak ve söz konusu Akit Tarafın Gümrük İdaresi’nin yetki ve mevcut kaynakları dahilinde gerçekleştirilecektir.
3. Bu Anlaşma’nın hükümleri, herhangi bir kişiye bir talebin yerine getirilmesine engel olma hakkını vermez.

Madde 3

TALEP HALİNDE YARDIM YAPILMASI

1. Talepte bulunan İdare’nin talebi üzerine, talepte bulunulan İdare, talepte bulunan İdareye, gümrük mevzuatının doğru bir şekilde uygulanmasını sağlamasına imkan vermek için ilgili tüm bilgileri; diğerlerinin yanı sıra eşyanın taşınması ve sevkine, eşyanın niteliği ve varış noktasına teslimi, tarife sınıflandırması, kıymet ve menşeiyle ilgili bilgilerle gümrük mevzuatına karşı suç teşkil eden ya da edebilecek, gerçekleştirilen ya da planlanan fiillerle ilgili bilgileri temin eder.
2. Talepte bulunan İdarenin talebi üzerine, talepte bulunulan İdare, talepte bulunan İdareyi, gerekli olması halinde, eşyanın tabi tutulduğu gümrük rejimini de belirterek, talepte bulunan Akit Tarafın Devletinin topraklarından ihraç edilen ya da bu topraklara ithal edilen eşyanın, talepte bulunulan Akit Tarafın Devletinin topraklarından düzgün bir şekilde ithal edilip edilmediğinden ya da bu topraklara düzgün bir şekilde ihraç edilip edilmediğinden haberdar eder.

3. Talepte bulunan İdarenin talebi üzerine, talepte bulunulan İdare, mevcut yetkileri dahilinde, aşağıdaki hususların gözetime tabi tutulması için gerekli girişimlerde bulunur:
- Haklarında, talepte bulunan Akit Tarafın Devletinin toprağında gümrük suçu işlediğine ya da işlemiş olduğuna inanmak için makul gerekçelerin bulunduğu özel ya da tüzel kişiler;
 - Eşyanın, yasadışı yollardan Akit Tarafın Devletinin toprağına ithal edilmesinin amaçlandığından şüphe edilmesine sebep olacak şekilde saklandığı yerler;
 - Talepte bulunan Akit Tarafın Devletinin toprağında gümrük suçu işlenmesine sebep olabilecek şekilde, talepte bulunan İdarenin tebliğ ettiği eşyanın dolaşımı;
 - Talepte bulunan Akit Tarafın Devletinin toprağında gümrük suçu işlemek amacıyla kullanılmış olduğuna, kullanıldığına ya da kullanılabileceğine inanmak için makul sebeplerin olduğu taşıma araçları.

Madde 4

KENDİLİĞİNDEN YARDIM

Akit Tarafların Gümrük İdareleri, özellikle aşağıdaki hususlarla ilgili bilgi elde ettiklerinde, gümrük mevzuatının doğru bir şekilde uygulanması için gerekli olduğunu düşündükleri konularda birbirlerine, mevcut yetkileri dahilinde, yardım sağlarlar:

- gümrük mevzuatını ihlal etmiş olan, ihlal eden ya da ihlal edebilecek ve diğer Akit Tarafın menfaatlerine aykırı olabilecek fiiller;
- Gümrük suçu işlemede kullanılan yeni araç ya da yöntemler;
- Diğer Akit Tarafın Devletinin topraklarında işlenmiş gümrük suçlarının konusu olduğu bilinen ya da konusu olduğundan şüphelenilen eşya;
- Diğer Akit Tarafın Devletinin topraklarında gümrük suçu işlediği bilinen ya da gümrük suçu işlediğinden şüphelenilen özel kişiler;
- Haklarında, diğer Akit Tarafın Devletinin toprağında gümrük suçu işlemek amacıyla kullanılmış olduklarına; kullanılmakta olduklarına ya da kullanılabileceklerine dair bilgi ya da şüphenin bulunduğu taşıma araçları ve konteynerler.

Madde 5

TEKNİK YARDIM

1. Bu Anlaşma'da öngörülen yardım, diğer hususların yanı sıra, aşağıdakilerle ilgili bilgilerin sağlanmasını kapsar:
 - a) Gümrük suçlarının önlenmesinde kullanılacak kolluk faaliyetleri ve özellikle de gümrük suçlarıyla mücadelede kullanılan özel araçlar;
 - b) Gümrük suçu işlemede kullanılan yeni yöntemler;
 - c) Yeni kolluk yardım ve tekniklerinin başarılı bir şekilde uygulanmasından kaynaklanan gözlem ve bulgular; ve
 - d) Yolcu ve kargo işlemlerinde kullanılan yeni teknikler ve ileri yöntemler.
2. Akit Tarafların Gümrük İdareleri, ulusal mevzuatlarına aykırı olmaması halinde, aşağıdaki alanlarda işbirliği yapmaya çalışırlar:
 - a) Personelleri için özel eğitim programlarının başlatılması, geliştirilmesi ya da iyileştirilmesi;
 - b) Bilgilerin güvenilir ve hızlı bir şekilde paylaşımını kolaylaştırmak amacıyla, aralarında iletişim kanallarının tesis ve muhafaza edilmesi;
 - c) Karşılıklı personel ve uzman değişimi ve irtibat görevlilerinin görevlendirilmesi de dahil olmak üzere, aralarında etkin bir koordinasyonun gerçekleştirilmesi için kolaylık sağlanması;
 - d) Yeni ekipman ya da prosedürlerin değerlendirilmesi ve test edilmesi;
 - e) Tarafların ilgili gümrük usullerinin basitleştirilmesi ve uyumlu hale getirilmesi;
 - f) Zaman zaman ortak faaliyette bulunulmasını gerekli kılacak diğer genel idari konular.

Madde 6

TESLİMAT/TEBLİĞ

Talepte bulunan İdarenin talebi üzerine, talepte bulunulan İdare, Devletin toprağında ikamet eden ya da yerleşik bulunan bir alıcıya, bu Anlaşma kapsamında bulunan

- a) İlgili tüm belgeleri teslim etmek;
- b) İlgili tüm kararları tebliğ etmek amacıyla,

Devletin mevzuatı gereği tüm önlemleri alır. Böyle bir durumda, bu Anlaşma'nın 7. Maddesinin 3. fıkrası geçerli olur.

Madde 7

YARDIM TALEBİNİN ŞEKLİ VE ÖZÜ

1. İşbu Anlaşma çerçevesindeki talepler, yazılı olarak yapılır. Bu taleplerin gereğinin yapılması için gerekli belgeler, talebe eklenir. Gerekli olması halinde, durumun aciliyeti sebebiyle, sözlü talepler de kabul edilebilir; ancak sözlü taleplerin, derhal yazılı olarak teyit edilmesi gereklidir.
2. Bu Maddenin 1. fıkrası çerçevesindeki taleplerde, aşağıdaki bilgiler yer alır:
 - a) Talepte bulunan İdare;
 - b) Talep edilen tedbir;
 - c) Talebin konusu ve gerekçesi;
 - d) Kanunlar, kurallar ve diğer ilgili hukuki unsurlar;
 - e) Talebin ilgili olduğu özel ya da tüzel kişilerle ilgili, mümkün olduğunca kesin ve kapsamlı göstergeler;
 - f) Bu Anlaşma'nın 6. Maddesi'nde ifade edilen durumlar haricinde, ilgili unsurların bir özeti; ve
 - g) Talep edilen yardımla, yardımın ilgili olduğu konu arasındaki bağlantı.
3. Talepler, talepte bulunulan İdarenin resmi dilinde, İngilizce ya da talepte bulunulan İdarenin kabul edeceği bir dilde yapılır.
4. Talepte bulunulan İdarenin, talebi karşılamak için uygun kurum olmaması durumunda, talepte bulunulan İdare, söz konusu talebi, taleple ilgili işlemleri ulusal mevzuat gereği kendi yetkileri çerçevesinde yapacak ya da talepte bulunan İdareye taleple ilgili takip edilmesi gerekli prosedür hakkında tavsiyede bulunacak olan ilgili kuruma derhal iletir.
5. Talebin, resmi koşulları karşılamaması durumunda, talebin düzeltilmesi ya da eksiklerinin giderilmesi talep edilebilir. Alınacak önleyici tedbirlerin sırası, bu durumdan etkilenmez.

Madde 8

TALEPLERİN UYGULAMAYA KONULMASI

1. Talepte bulunulan İdare, talebi uygulamaya koymak için sorumluluğu kapsamındaki tüm tedbirleri alır ve gerekli olması halinde, taleple ilgili işlemi yürütmek amacıyla gerekli resmi ya da adli tedbirleri araştırmaya gayret eder.
2. Bir Akit Tarafın Gümrük İdaresi, diğer Akit Tarafın Gümrük İdaresinin talebi üzerine, uzman ve tanıkların ve gümrük suçu işlediğinden şüphelenilen kişilerin sorgulanması da dahil olmak üzere, gerekli tüm soruşturmaları yürütür ve işbu Anlaşma'da atıfta bulunulan konularla bağlantılı olan kontrol, muayene ve bilgi toplama amaçlı incelemeleri yürütür.
3. Talep olması halinde, talepte bulunulan İdare, talepte bulunan İdarenin görevlilerinin, talepte bulunan İdareyi ilgilendiren gümrük suçlarını soruşturmaları için talepte bulunulan Akit Tarafın Devletinin toprağında bulunmasına, mümkün olduğunca azami seviyede izin verir.
4. Talepte bulunan İdare, talep edilmesi halinde, talebe cevaben gerçekleştirilecek olan faaliyetin zamanı ve yeri konusunda haberdar edilir. Böylelikle, söz konusu faaliyetin koordine edilmesi mümkün hale gelir.
5. Talepte bulunan İdarenin gümrük suçlarını soruşturma yetkisine sahip olan görevlileri, talepte bulunulan İdareden, ilgili defter, kayıt ve diğer belgeleri ya da veri ortamını incelemesini ve ilgili belge örneklerini temin etmesini ya da gümrük suçlarıyla ilgili tüm bilgileri sağlamasını isteyebilir.

Madde 9

BİLGİNİN İLETİLME ŞEKLİ

1. Talepte bulunulan İdare, yapılan incelemelerden elde edilen sonuçları, belge, onaylı belge sureti ve benzer şekillerde ve gerekli olduğunda sözlü olarak talepte bulunan İdareye iletir.
2. Bu Maddenin 1. fıkrasında öngörülen belgeler, aynı amaçla herhangi bir şekilde oluşturulmuş olan bilgisayar ortamındaki bilgilerle değiştirilebilir. Bilgisayar ortamındaki bilgilerin yorumlanması ve bu bilgilerden yararlanılmasına ilişkin tüm bilgiler, bilgisayar ortamındaki bilgilerle birlikte temin edilir.

Madde 10

YARDIM SAĞLAMA YÜKÜMLÜLÜĞÜNÜN İSTİSNALARI

1. Talepte bulunulan İdare, yapılan talebin karşılanmasının kendi Devletinin egemenliğini, güvenliğini, Devletinin kamu politikasını veya diğer önemli ulusal çıkarlarını ihlal edeceği ya

da ulusal, ticari ya da mesleki bir sırrı ihlal edeceği kanaatine varması halinde, yardım sağlanması reddedilebilir ya da söz konusu talep, belli koşul ya da gereklerin yerine getirilmesine bağlı olarak sağlanabilir.

2. Talepte bulunan İdarenin, kendisinden talep edilmesi halinde temin edemeyeceği bir yardım talebinde bulunması halinde, talepte bulunan İdare, talebinde bu hususa dikkat çeker. Bu durumda, söz konusu talebe ne şekilde cevap verileceğine, talepte bulunulan İdare karar verir.
3. Yardımın sağlanmaması ya da yardım sağlamanın reddedilmesi halinde, buna dair karar ve kararın gerekçeleri, gecikme olmaksızın talepte bulunulan İdareye bildirilmelidir.

Madde 11

GİZLİLİK İLKESİNE UYGUN HAREKET ETME YÜKÜMLÜLÜĞÜ

1. Bu Anlaşma kapsamında herhangi bir şekilde iletilen bilgiler, gizlilik niteliğini haizdir. Bu bilgiler, resmi gizlilik yükümlülüğü kapsamındadır ve bilgileri alan Akit Tarafın Devletinin uyguladığı aynı tür bilgilerle ilişkili olmak üzere ilgili ulusal mevzuat kapsamında sağlanan aynı korumadan yararlandırılır.
2. Kişisel veriler, ancak, Akit Tarafların Devletlerinin mevzuatı kapsamında sağlanan kişisel koruma düzeyinin eşdeğer nitelikte olması halinde iletilebilir. Akit Taraflar, bu Anlaşmanın 12. Maddesi'nde ifade edilen prensiplere dayalı olarak asgari koruma düzeyi sağlayacaklardır.

Madde 12

KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI

1. Otomatik işlemeye tabi tutulan kişisel veriler;
 - a) Adil ve hukuka uygun bir şekilde elde edilecek ve işlenecek;
 - b) Belli ve meşru amaçlar doğrultusunda saklanacak ve bu amaçlara uygun olmayacak bir şekilde kullanılmayacak;
 - c) Yeterli, uygun ve saklanma amaçları itibariyle gereğinden fazla miktarda olmayacak;
 - d) Doğru ve gerekli olması halinde güncel olacak;
 - e) Verilerin saklanması için gerekli olan süreden fazla olmayacak şekilde, veri sahiplerinin kimliğinin belirlenmesine izin verecek şekilde muhafaza edileceklerdir.
2. Irksal kökeni, siyasi fikirleri ya da dinsel inançları ya da diğer inançları ve sağlık ya da cinsel hayatla ilgili kişisel verileri ifşa eden kişisel veriler, iç hukukta konuyla ilgili koruma

sağlanmadığı sürece kendiliğinden işleme tabi tutulamaz. Aynı durum, cezai hükümlerle ilgili kişisel veriler için de geçerlidir.

3. Akit Taraflar, otomatik veri dosyalarında saklanan kişisel verilerin izinsiz olarak tahribe ya da kazara kaybolmaya ve yetkisiz erişime, değişikliğe tabi tutulmaya ya da yaygınlaştırılmaya karşı korunmasıyla ilgili güvenlik tedbirlerini alırlar.
4. Herkes;
 - a) Otomatik kişisel verileri, bu verilerin amaçlarını ve dosyayı kontrol eden merciin kimliğini, ikametgahını ya da iş yeri merkezini tespit etme;
 - b) makul aralıklarla ve fazla gecikmeye ya da masrafa yol açmadan, kendisiyle ilgili kişisel verilerin otomatik veri dosyasında saklı tutulup tutulmadığının teyidini ve bu verilerin kendisine anlaşılır bir şekilde bildirilmesini sağlama;
 - c) söz konusu verilerin, bu Maddenin 1 ve 2. fıkralarında ifade edilen temel prensipleri devreye sokarak, iç hukuk hükümlerine aykırı şekilde işlenmiş olması halinde; durumun gerektirdiği şekilde, verilerin düzeltilmesini ya da silinmesini temin etme;
 - d) bir teyit talebinin, ya da durumun gerektirdiği şekilde, bu fıkranın b) ve c) bentlerinde atıfta bulunulan verilerin iletilmesi, düzeltilmesi ya da silinmesine yönelik bir talebin karşılanmaması halinde, konuyla ilgili yasal çözüm yolu arama hakkına sahiptir.
5. Bu Madde'nin 6 ve 7. fıkralarında tanımlanan sınırlar haricinde, bu Maddenin 1, 2 ve 4. fıkralarının hükümlerine hiç bir istisna getirilmez.
6. Bu Madde'nin 1, 2 ve 4. fıkralarına getirilecek bir istisnaya, bu istisnanın Akit Tarafın hukuku kapsamında öngörülmesi ve bu istisnanın
 - a) Devlet güvenliğinin, kamu güvenliğinin, Devletin maddi çıkarının korunması ya da cezai suçların bastırılması;
 - b) Veri sahibinin ya da diğer kişilerin hak ve özgürlüklerinin korunması amacıyla demokratik bir toplumda alınması gerekli bir tedbir olması halinde izin verilir.
7. Bu Maddenin 4. fıkrasının (b), (c) ve (d) bentlerinde ifade edilen hakların kullanımına getirilen kısıtlamalar, veri sahiplerinin özel hayatlarının ihlali şeklinde açık bir riskin bulunmaması halinde, istatistiksel amaçlar ya da bilimsel araştırma amaçları doğrultusunda kullanılan otomatik kişisel veri dosyalarıyla ilgili olarak kanunla getirilebilir.
8. Her Akit Taraf, bu Madde'de belirtilen temel prensiplerin devreye girmesine sebebiyet verecek şekilde, iç hukuk hükümlerinin ihlaliyle ilgili yaptırım ve yasal çözüm yolu tesis etmeyi taahhüt eder.

9. Bu Madde'de geçen hiç bir hüküm, bir Akit Tarafa, veri sahiplerine bu Madde'de şart koşulandan daha büyük ölçekli bir koruma sağlama imkanını sınırlayacak ya da aksi yönde etkileyecek şekilde yorumlanamaz.

Madde 13

BİLGİLERİN KULLANIMI

1. Karşılıklı yardım sırasında alınan bilgi, belge ve diğer iletiler, soruşturma ile ilgili, adli ve idari işlemler de dahil olmak üzere, sadece işbu Anlaşma'da belirtilen amaçlar doğrultusunda kullanılabilir.
2. Talepte bulunan İdare, talepte bulunulan İdarenin önceden yazılı rızası olmadan, bu Anlaşma kapsamında elde edilen delil ya da bilgileri, talepte belirtilen amaçlar dışında kullanamaz.
3. Kişisel verilerin, bu Anlaşma çerçevesinde paylaşılması halinde, Akit Tarafların Gümrük İdareleri, söz konusu kişisel verilerin, sadece talepte belirtilen amaçlar doğrultusunda ve talepte bulunulan İdarenin getirebileceği koşullara uygun olarak kullanılmasını sağlar.
4. Bu Maddenin 1 ve 2. fıkralarının hükümleri, uyuşturucu, psikotrop madde ve prekürsörlerle ilgili ihlallere dair bilgilere uygulanmaz. Bu bilgiler, uyuşturucu, psikotrop madde ve prekürsörlerin yasadışı ticaretiyle mücadeleye doğrudan dahil olan talepte bulunan Akit Tarafın Devletinin yetkililerine iletilebilir.

Madde 14

UYUŞTURUCU, PRİKOTROP MADDE VE PREKÜRSÖRLERİN YASADIŞI TİCARETİNE KARŞI GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

1. Gümrük İdareleri, talep üzerine ya da kendi inisiyatifleriyle aşağıdaki konularla ilgili tüm bilgileri birbirlerine temin ederek, uyuşturucu, psikotrop madde ve prekürsörlerin yasadışı ticaretinin önlenmesi, soruşturulması ve bunlarla mücadelede edilmesi hususunda birbirlerine yardımcı olurlar:
 - a) uyuşturucu, psikotrop madde ve prekürsörlerin yasadışı ticaretiyle mücadele yöntemleri;
 - b) uyuşturucu, psikotrop madde ve prekürsörler ile yeni tespit yöntem ve araçları üzerindeki gümrük kontrolünün prensipleri,
 - c) uyuşturucu, psikotrop madde ve prekürsörlerin yasadışı ticaretiyle mücadeleye ilişkin yayınlar ve ilave bilimsel ve mesleki yayımlar ve eğitim araçları;
 - d) yeni uyuşturucu, psikotrop maddeler ve prekürsör tipleri, üretim yeri, kaçakçıların kullandığı yollar ve gizleme yöntemleri, farklı ülke ve bölgelerdeki uyuşturucu, psikotrop madde ve prekürsörlerin fiyatlarında görülen değişiklikler.

2. Akit Taraflardan birinin Gümrük İdaresi, kendi inisiyatifiyle ya da talep olması halinde, diğer Akit Tarafın Gümrük İdaresine aşağıdakilerle ilgili tüm bilgileri temin edecektir:
 - a) uyuşturucu, psikotrop madde ve prekürsörlerin yasadışı ithali, ihracı ya da ticaretine iştirak ettiği bilinen ya da iştirak ettiğinden şüphelenilen özel ve tüzel kişiler;
 - b) uyuşturucu, psikotrop madde ve prekürsörlerin yasadışı ticaretinde kullanılan yeni yol ve araçlar;
 - c) uyuşturucu, psikotrop madde ve prekürsörlerin yasadışı ticaretinin konusu olduğu bilinen ya da olduğundan şüphelenilen eşya ve posta yoluyla gelen paketler;
 - d) uyuşturucu, psikotrop madde ve prekürsörlerin yasadışı ticaretinde kullanıldığı bilinen ya da kullanıldığından şüphelenilen ya da kullanılma ihtimali olan taşıma araçları.

Madde 15

KONTROLLÜ TESLİMAT

1. Gümrük İdareleri, kontrollü teslimat yönteminin uygulanmasında birbirleriyle işbirliği yaparlar.
2. Kontrollü teslimat yöntemini uygulama kararı, Akit Taraflardan birinin Devletinde yürürlükte bulunan ulusal mevzuata uygun şekilde her bir somut durumda alınır.

Madde 16

DOSYA, BELGE VE TANIKLAR

1. Akit Tarafların Gümrük İdareleri, talep olması halinde, eşyanın tarife sınıflandırmasını, kıymetini, menşeyini, niteliğini ve varış noktasını gösteren, eşyanın taşınması ve sevkiyle ilgili belgeleri temin eder.
2. Dosya, belge ve diğer materyallerin asılları, ancak, bunların suretleri yetersiz görüldüğünde talep edilir. Özel talep olması halinde, bu dosya, belge ve diğer materyallerin suretlerinin uygun şekilde tasdik edilmesi gerekir.
3. Talepte bulunan İdareye temin edilmiş olan dosya, belge ve diğer materyallerin asılları, ilk fırsatta iade edilir. Talepte bulunulan İdarenin ya da üçüncü tarafların konuyla ilgili hakları, bundan etkilenmez. Talep olması halinde, adli ya da benzer amaçlarla gerekli olan dosya veya belge asılları, gecikmeksizin iade edilir.
4. Akit Taraflardan birinin Gümrük İdaresinin talebi olması halinde, diğer Akit Tarafın Gümrük İdaresi, çalışanlarının talepte bulunan Akit Tarafın Devletinde yürütülen adli ya da idari işlemlere tanık ya da uzman sıfatıyla katılmalarına ve bu işlemlerde gerekli görülen söz konusu dosya, belge ve materyalleri ve bunların onaylı suretlerini sunmalarına kendi

takdirine baęlı olarak izin verir. Bu talepte, söz konusu işlemlerin yapıldığı zaman, yer, bu işlemlerin tipi ve çalışanın ne sıfatla tanıklık edeceği belirtilir.

Madde 17

MASRAFLAR

1. Akit Tarafların Gümrük İdareleri, hükümet çalışanları dışındaki tanık harcamaları, uzman ücretleri ve çevirmen masrafları hariç olmak üzere işbu Anlaşma'nın uygulanması sonucu ortaya çıkan masrafların geri ödenmesine ilişkin tüm taleplerinden vazgeçerler.
2. Talebin yerine getirilmesi için önemli ve olağandışı harcamaların gerekmesi ya da gerekecek olması halinde, Taraflar, talebin yerine getirileceği şartları ve masrafları karşılama şeklini belirlemek üzere birbirleriyle istişare ederler.

Madde 18

ANLAŞMANIN UYGULANMASI

1. Bu Anlaşmanın uygulanmasıyla, Akit Tarafların Gümrük İdareleri yetkilidir. Akit Tarafların Gümrük İdareleri, veri koruma alanındaki kuralları dikkate alarak, Anlaşmanın uygulanmasıyla ilgili uygulamaya dönük tüm tedbir ve düzenlemeleri kararlaştırır.
2. Akit Tarafların Gümrük İdareleri, yaptıkları istişareyi takiben, bu Anlaşmanın uygulanması için gerekli tüm kanuni düzenlemeleri yapabilirler.
3. Akit Tarafların Gümrük İdareleri, soruşturma birimlerinin birbiriyle doğrudan iletişim halinde olması için gerekli düzenlemeleri yapabilirler.

Madde 19

ANLAŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜME KAVUŞTURULMASI VE DEĞİŞİKLİKLER

1. Bu Anlaşmanın hükümlerinin yorumlanması ya da uygulanmasıyla ilgili tüm anlaşmazlıklar, Akit Taraflar arasında gerçekleştirilen istişare ya da müzakerelerle çözüme kavuşturulur.
2. Bu Anlaşmada, Akit Tarafların karşılıklı yazılı rızasıyla, istenildiği zaman değişiklik yapılabilir. Yapılan değişiklikler, bu Anlaşmanın 21. Maddesinin 1. fıkrası kapsamında belirtilen aynı yasal prosedüre uygun şekilde yürürlüğe girer.

Madde 20

ÜLKESEL UYGULAMA

Bu Anlaşma, tarafların ulusal mevzuatlarında tanımlandığı üzere, her iki Akit Tarafın Devletlerinin gümrük bölgelerinde geçerlidir.

Madde 21

YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ VE FESİH

1. Bu Anlaşma, Akit Tarafların Anlaşmanın yürürlüğe girmesi için gerekli iç hukuki koşulların karşılandığını diplomatik kanallardan birbirlerine yazıyla tebliğ ettikleri tarihi takip eden ikinci ayın ilk günü yürürlüğe girer.
2. Akit Tarafların Gümrük İdareleri, Anlaşmanın gözden geçirilmesine gerek olmadığını yazılı olarak birbirlerine tebliğ etmedikleri sürece, Gümrük İdarelerinden birinin talebi üzerine ya da Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıllık sürenin sonunda, Akit Tarafların Gümrük İdareleri, bu Anlaşmayı gözden geçirmek ve aralarındaki ilişkiden kaynaklanabilecek gümrükle ilgili diğer konuları görüşmek amacıyla bir araya gelme konusunda mutabık kalırlar.
3. Bu Anlaşma, belirsiz bir süre yürürlükte kalır. Ancak, Akit Taraflardan herhangi biri, Anlaşmayı diplomatik kanallar yoluyla tebliğde bulunarak her zaman feshedebilir. Anlaşma, bu tebliğin diğer Akit Taraf tarafından alınmasını takip eden altı ay sonra yürürlükten kalkar.

Tanık sıfatıyla, Hükümetlerinin usulü gereği yetkilendirdiği, aşağıda imzası bulunan kişiler, bu Anlaşmayı imzalamıştır.

Podgoritsa'da, 19 Eylül 2013 tarihinde, tüm metinler eşit derecede geçerli olmak üzere, Karadağ dilinde, Türkçe ve İngilizce imzalanmıştır. İşbu Anlaşmanın yorumlanmasında anlaşmazlık olması halinde, İngilizce metin geçerli sayılır.

Karadağ Hükümeti adına

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına

Dr. Vujica Lazović

Hayati YAZICI

Başbakan Yardımcısı, Bilgi Toplumu ve
Telekomünikasyon Bakanı

Gümrük ve Ticaret Bakanı

**AGREEMENT
BETWEEN
THE GOVERNMENT OF MONTENEGRO AND
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF TURKEY
REGARDING
MUTUAL ASSISTANCE IN CUSTOMS MATTERS**

The Government of Montenegro and the Government of the Republic of Turkey hereinafter referred to as the "Contracting Parties";

Considering that offences against customs legislation are prejudicial to their economic, fiscal and commercial interests of their respective countries;

Considering the importance of assuring the accurate assessment and collection of customs duties, taxes and other charges and fees on the importation and exportation of goods, the correct determination of the tariff classification, value and origin of goods, as well as proper implementation of provisions relating to prohibitions, restrictions and control;

Considering that efforts to prevent offences against Customs legislation and efforts to ensure accurate collection of import and export duties, taxes and any other charges may be rendered more effective through co-operation between Customs Administration of the Parties:

Being concerned about the scales and growth tendencies of the illicit traffic of narcotic drugs and psychotropic substances, which constitute a danger to public health and the society;

Having regard to the Single Convention on Narcotic Drugs of 30 March 1961 amended by the Protocol of 25 March 1972, the Convention on Psychotropic Substances of 21 February 1971, as well as the United Nations Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances of 20 December 1988;

Having regard also to the Recommendation of the Customs Cooperation Council on Mutual Administrative Assistance of 5 December 1953;

Have agreed as follows:

Article 1

DEFINITIONS

For the purposes of this Agreement:

- a) "Customs legislation" shall mean laws and other legal acts of the States of the Contracting Parties concerning the importation, exportation and transit of goods or any other customs procedure whether relating to customs duties, taxes or any other charges or fees collected by the Customs Authorities, or to the measures of prohibitions, restrictions and control enforced by the Customs Authorities;
- b) "Customs duties" shall mean customs duties and all other duties, taxes, fees or other charges which are collected on or in connection with the importation or exportation of goods but not

including fees and charges which are limited in amount to the approximate costs of services rendered;

- c) "Requesting Authority" shall mean the Customs Authority which makes a request for assistance pursuant to this Agreement or which receives such assistance;
- d) "Requested Authority" shall mean the Customs Authority which receives a request for assistance pursuant to this Agreement or which renders such assistance;
- e) "Customs offence" shall mean any violation of the customs legislation as well as any attempted violation of such legislation;
- f) "Customs Authority" shall mean in Montenegro –Ministry of Finance, Customs Administration; in the Republic of Turkey – Ministry of Customs and Trade;
- g) "Person" shall mean both natural and legal person;
- h) "Personal data" shall mean any information on natural and legal person identified or natural and legal person that can be identified in any violation or attempted violation of customs legislation;
- i) "Narcotic drugs" shall mean any substance, natural or synthetic, enumerated in the Lists I and List II of the 1961 Single Convention on Narcotic Drugs;
- j) "Psychotropic substances" shall mean any substance, natural or synthetic, enumerated in the Lists I, II, III and IV of the 1971 Convention on Psychotropic Substances;
- k) "Precursors" shall mean chemical substances used under control in the production of narcotic drugs and psychotropic substances, enumerated in the Lists I and II of the 1988 United Nations Convention against the Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances;
- l) "Controlled delivery" shall mean the method for the exportation from, passing through or the importation in the territory of one or more countries of illegally consigned or suspected to be illegally consigned cigarettes, narcotic drugs, psychotropic substances and precursors or any substances substituted for them as well as other high risk goods which constitute a danger to economic and social interests of their respective countries, with the knowledge or under the control of the competent authorities in these countries, and for the purpose of detecting the persons committing the customs offence.

Article 2

SCOPE OF THE AGREEMENT

1. The Customs Authorities of the Contracting Parties shall assist each other, in the manner and under the conditions laid down in this Agreement, in ensuring that customs legislation is

correctly applied, in particular by the prevention, detection, combating and investigation of customs offences.

2. All assistance rendered pursuant to the present Agreement shall be rendered in accordance with the national legislation in force of the State of the requested Contracting Party and within the limits of its Customs Authority's competence and available resources.
3. The provisions of this Agreement shall not give rise to a right on the part of any person to impede the execution of a request.

Article 3

ASSISTANCE ON REQUEST

1. Upon request of the requesting Authority, the requested Authority shall furnish it with all relevant information to enable it to ensure that customs legislation is correctly applied, including, inter alia, information regarding the transportation and shipment of goods, the disposition and destination of such goods, their tariff classification, value and origin, as well as information regarding acts committed or planned which offence or would offence customs legislation.
2. Upon request of the requesting Authority, the requested Authority shall inform it whether goods exported from or imported into the territory of the State of the requesting Contracting Party have been properly imported into or exported from the territory of the State of the requested Contracting Party, specifying, where appropriate, the customs procedure applied to the goods.
3. Upon request of the requesting Authority, the requested Authority within its competence shall take the necessary steps to ensure a surveillance of:
 - a) Particular natural or legal persons of whom there are reasonable grounds for believing that they are committing or have committed customs offences in the territory of the State of the requesting Contracting Party;
 - b) Places where goods are stored in a way that gives ground for suspecting that they are intended to be illicitly imported into the territory of the State of the requesting Contracting Party;
 - c) Movement of goods notified by the requesting Authority as possibly giving rise to customs offences in the territory of the State of the requesting Contracting Party;
 - d) Means of transport for which there are responsible grounds for believing that they have been, are or may be used in committing customs offences in the territory of the State of the requesting Contracting Party.

Article 4

SPONTANEOUS ASSISTANCE

The Customs Authorities of the Contracting Parties shall within their competences provide each other with assistance, which they consider to be necessary for the correct application of customs legislation, particularly when they obtain information pertaining to:

- Acts which have offended, offend or could offend customs legislation and which may be of interest to the other Contracting Party;
- New means or methods employed in committing customs offences;
- Goods known or suspected to be the subject of customs offences in the territory of the State of the other Contracting Party;
- Particular persons known to be or suspected of committing customs offences in the territory of the State of the other Contracting Party;
- Means of transport and containers, about which information or suspicion exists that they were, are, or could be used in committing customs offences in the territory of the State of the other Contracting Party.

Article 5

TECHNICAL ASSISTANCE

1. Assistance, as provided for in this Agreement, shall include, inter alia, the provision of information regarding:
 - a) Enforcement actions that may be of use in the prevention of customs offences and, in particular, special means of combating customs offences;
 - b) New methods used in committing customs offences;
 - c) Observations and findings resulting from the successful application of new enforcement aids and techniques; and
 - d) New techniques and improved methods of processing passengers and cargo.
2. The Customs Authorities of the Contracting Parties shall, if not contrary to their national law, also seek to cooperate in:
 - a) Initiating, developing or improving specific training programs for their personnel;

- b) Establishing and maintaining channels of communication between them in order to facilitate the secure and rapid exchange of information;
- c) Facilitating effective coordination between them, including the exchange of personnel, experts and the posting of liaison officers;
- d) The consideration and testing of new equipment or procedures;
- e) The simplification and harmonization of their respective customs procedures;
- f) Any other general administrative matters that may from time to time require their joint action.

Article 6

DELIVERY/NOTIFICATION

Upon request of the requesting Authority, the requested Authority shall in accordance with the legislation of its State take all necessary measures in order:

- a) to deliver all relevant documents,
- b) to notify all relevant decisions,

falling within the scope of this Agreement to an addressee, residing or established in the territory of its State. In such a case paragraph 3 of Article 7 of this Agreement shall apply.

Article 7

FORM AND SUBSTANCE OF REQUEST FOR ASSISTANCE

1. Requests pursuant to the present Agreement shall be made in writing. Documents necessary for the execution of such requests shall accompany the request. If required because of the urgency of the situation, oral request may be accepted, but must be confirmed in writing immediately.
2. Requests pursuant to paragraph 1 of this Article shall include the following information:
 - a) The requesting Authority;
 - b) The measure requested;
 - c) The object of and the reason for the request;
 - d) The laws, rules and other legal elements involved;

- e) Indications as exact and comprehensive as possible on the natural or legal persons, to which the request relates;
 - f) A summary of the relevant facts, except in cases provided for in Article 6 of this Agreement; and
 - g) The connection between the assistance sought and the matter to which it relates.
3. Requests shall be submitted in an official language of the requested Authority, in English or in a language acceptable to that Authority.
 4. In case the requested Authority is not the appropriate agency to comply with a request, it shall promptly transmit the request to the appropriate agency, which shall act upon the request according to its powers under the national law, or advise the requesting Authority of the appropriate procedure to be followed regarding such a request.
 5. If a request does not meet the formal requirements, its correction or completion may be demanded; the ordering of precautionary measures shall not be affected thereby.

Article 8

EXECUTION OF REQUESTS

1. The requested Authority shall take all responsible measures to execute the request, and if required, will endeavour to seek any official or judicial measure necessary to carry out the request.
2. The Customs Authority of one Contracting Party shall, upon request of the Customs Authority of the other Contracting Party, conduct any necessary investigation, including the questioning of experts and witnesses or persons suspected of having committed a customs offence, and undertake verifications, inspections, and fact-finding inquiries in connection with the matters referred in to the present Agreement.
3. Upon request, the requested Authority may, to the fullest extent possible, allow officials of the requesting Authority to be present in the territory of the State of the requested Contracting Party, when its officials are investigating customs offences which are of concern to the requesting Authority.
4. The requesting Authority shall, if it so requested, be advised of the time and place of the action to be taken in response to the request so that the action may be coordinated.
5. Officials of the requesting Authority, authorized to investigate customs offences, may ask that the requested Authority examine relevant books, registers, and other documents or data media and supply copies thereof, or supply any information relating to the customs offences.

Article 9

THE FORM IN WHICH INFORMATION IS TO BE COMMUNICATED

1. The requested Authority shall communicate the results of enquiries to the requesting Authority in the form of documents, certified copies of documents, reports and the like and, when necessary, orally.
2. The documents provided for in paragraph 1 of this Article may be replaced by computerized information produced in any form for the same purpose, any information necessary for the interpretation or utilization of such computerized information shall be furnished along with it.

Article 10

EXCEPTIONS FROM THE OBLIGATION TO PROVIDE ASSISTANCE

1. In cases where the requested Authority is of the opinion that compliance with a request would infringe upon the sovereignty, security, public policy of its State, or other substantive national interest, or would violate a national, commercial or professional secret, assistance may be refused or compliance may be made subject to the satisfaction of certain conditions or requirements.
2. Where the requesting Authority requests assistance which it would itself be unable to provide if so asked, it shall draw attention to the fact in its request. It shall then be for the requested Authority to decide how to respond to such a request.
3. If assistance is withheld or denied the decision and the reasons therefore must be notified to the requesting Authority without delay.

Article 11

OBLIGATION TO OBSERVE CONFIDENTIALITY

1. Any information communicated in whatever form pursuant to this Agreement shall be of a confidential nature. It shall be covered by the obligation of official secrecy and shall enjoy the same protection extended under the relevant national legislation relating to the same kind of information applicable by the State of the Contracting Party, which received it.
2. Personal data may only be transmitted if the level of personal protection afforded by the legislation of the States of the Contracting Parties is equivalent. The Contracting Parties shall

ensure at least a level of protection based on the principles laid down in the Article 12 of this Agreement.

Article 12

PERSONAL DATA PROTECTION

1. Personal data undergoing automatic processing shall be:
 - a) obtained and processed fairly and lawfully;
 - b) stored for specified and legitimate purposes and not used in a way incompatible with those purposes;
 - c) adequate, relevant and not excessive in relation to the purposes for which they are stored;
 - d) accurate and, where necessary, kept up to date;
 - e) preserved in a form that permits identification of the data subjects for no longer than is required for the purpose for which those data are stored.
2. Personal data revealing racial origin, political opinions or religious or other beliefs, as well as personal data concerning health or sexual life, may not be processed automatically unless domestic law provides appropriate safeguards. The same shall apply to personal data relating to criminal convictions.
3. The Contracting Parties shall undertake appropriate security measures for the protection of personal data stored in automated data files against unauthorized destruction or accidental loss, as well as against unauthorized access, alteration or dissemination.
4. Any person shall be enabled:
 - a) To establish the existence of an automated personal data file, its main purposes, as well as the identity and habitual residence or principal place of business of the controller of the file;
 - b) To obtain at reasonable intervals and without excessive delay or expense confirmation of whether personal data relating to him are stored in the automated data file as well as communication to him of such data in an intelligible form;
 - c) To obtain, as the case may be, rectification or erasure of such data if they have been processed contrary to the provisions of domestic law giving effect to the basic principles set out under paragraphs 1 and 2 of this Article;

- d) To have remedy if a request for confirmation or, as the case may be, communication, rectification or erasure as referred to in subparagraphs b) and c) of this paragraph is not complied with.
5. No exception to the provisions under paragraphs 1, 2 and 4 of this Article shall be allowed except within the limits defined in paragraphs 6 and 7 of this article.
6. Derogation from the provisions under paragraphs 1, 2 and 4 of this Article shall be allowed when such derogation is provided for by the law of the Contracting Party and constitutes a necessary measure in a democratic society in the interest of:
 - a) Protecting State security, public safety, the monetary interest of the State or the suppression of criminal offences;
 - b) Protecting the data subject or the rights and freedoms of others.
7. Restrictions on the exercise of the rights specified in paragraph 4, subparagraphs (b), (c) and (d) of this Article, may be provided by law with respect to automated personal data files used for statistics or for scientific research purposes where there is obviously no risk of an infringement of the privacy of the data subjects.
8. Each Contracting Party undertakes to establish appropriate sanctions and remedies for violations of provisions of domestic law giving effect to the basic principles set out in this Article.
9. None of the provisions of this Article shall be interpreted as limiting or otherwise affecting the possibility for a Contracting Party to grant data subjects with a wider measure of protection than that stipulated in this Article.

Article 13

USE OF INFORMATION

1. Information, documents and other communications received in the course of mutual assistance may only be used for the purposes specified in the present Agreement, including the use in investigative, judicial and administrative proceedings.
2. The requesting Authority shall not use evidence or information obtained under this Agreement for purposes other than those stated in the request without the prior written consent of the requested Authority.
3. Where personal data is exchanged under this Agreement, the Customs Authorities of the Contracting Parties shall ensure that it is used only for the purposes indicated in the request and according to any conditions that the requested Authority may impose.

4. The provisions of paragraph 1 and 2 of this Article are not applicable to information concerning contraventions relating to narcotic drugs, psychotropic substances and precursors. Such information may be communicated to the authorities of the State of the requesting Contracting Party, which are directly involved in combating illicit traffic of narcotic drugs, psychotropic substances and precursors.

Article 14

ACTIONS AGAINST ILLICIT TRAFFIC OF NARCOTIC DRUGS, PSYCHOTROPIC SUBSTANCES AND PRECURSORS

1. The Customs Authorities shall assist each other in prevention, investigation and combating of illicit traffic of narcotic drugs, psychotropic substances and precursors by providing each other, upon request or on their own initiative, all relevant information on:
 - a) Methods of combating the illicit traffic of narcotic drugs, psychotropic substances and precursors;
 - b) The principles of Customs control on narcotic drugs, psychotropic substances and precursors, new methods and means of detection;
 - c) Publications and further scientific and professional publications and teaching aids relating to the fight against the illicit traffic of narcotic drugs, psychotropic substances and precursors;
 - d) the new types of narcotic drugs, psychotropic substances and precursors, place of production, roads used by the smugglers and methods of concealment, changes in the prices of narcotic drugs, psychotropic substances and precursors in different countries and regions.
2. The Customs Authority of one of the Contracting Parties shall, on its own initiative or upon request, supply the Customs Authority of the other Contracting Party all the information pertaining to:
 - a) natural and legal persons, known to participate or suspected of having participated in the illicit importation, exportation or trafficking of narcotic drugs, psychotropic substances and precursors;
 - b) new ways and means used in the illicit traffic of narcotic drugs, psychotropic substances and precursors;
 - c) goods and post packages, known to be or suspected of being the object of illicit traffic of narcotic drugs, psychotropic substances and precursors;
 - d) means of transport, known to be or suspected of being used or likely to be used for the purposes of the illicit traffic of narcotic drugs, psychotropic substances and precursors.

Article 15

CONTROLLED DELIVERY

1. The Customs Authorities shall cooperate with each other in implementation of the method of controlled delivery.
2. The decision on the implementation of the method of controlled delivery shall be taken in each concrete case in compliance with the national legislation in force in the State of a Contracting Party.

Article 16

FILES, DOCUMENTS AND WITNESSES

1. The Customs Authorities of the Contracting Parties shall, upon request, provide documentation relating to the transportation and shipment of goods, showing the tariff classification, value, origin, dispositions and destination of those goods.
2. Originals of files, documents, and other materials shall be requested only in cases where copies would be insufficient. Upon specific request, copies of such files, documents, and other materials shall be appropriately authenticated.
3. Originals of files, documents, and other materials, which have been furnished to the requesting Authority, shall be returned at the earliest opportunity. The rights of the requested Authority or third parties relating thereto shall remain unaffected. Upon request, originals necessary for adjudicative or similar purposes shall be returned without delay.
4. Upon request of the Customs Authority of one Contracting Party, the Customs Authority of the other Contracting Party shall, at its discretion, authorize its employees, if such employees consent to do so, to appear as witnesses or experts in judicial or administrative proceedings in the State of the requesting Contracting Party and to produce such files, documents and other materials, or authenticated copies thereof, as may be considered necessary for the proceedings. Such a request shall specify the time, place, and type of proceedings and in what capacity the employee shall testify.

Article 17

COSTS

1. The Customs Authorities of the Contracting Parties shall waive all claims for the reimbursement of costs incurred in the execution of the present Agreement, with the exception of expenses for witnesses, fees of experts, and the costs of interpreters other than government employees.

2. If expenses of a substantial and extraordinary nature are, or will be required, in order to execute the request, the Customs Authorities of the Contracting Parties shall consult to determine the terms and conditions under which the request shall be executed, as well as the manner in which the costs shall be borne.

Article 18

IMPLEMENTATION OF THE AGREEMENT

1. The implementation of this Agreement shall be entrusted to the Customs Authorities of the Contracting Parties. They shall decide on all practical measures and arrangement necessary for its application, taking into consideration rules in the field of data protection.
2. After consultation, the Customs Authorities of the Contracting Parties may issue any statutory acts necessary for the implementation of this Agreement.
3. The Customs Authorities of the Contracting Parties may arrange for their investigation services to be in direct communication with each other.

Article 19

DISPUTE SETTLEMENT AND AMENDMENTS

1. All disputes concerning the interpretation or implementation of the provisions of this Agreement shall be solved through consultations and negotiations between the Contracting Parties.
2. This Agreement may be amended by mutual written consent of the Contracting Parties at any time. The amendments shall enter into force in accordance with the same legal procedure prescribed under paragraph 1 of Article 21 of this Agreement.

Article 20

TERRITORIAL APPLICABILITY

This Agreement shall apply to the customs territories of both States of the Contracting Parties as defined in their national legislation.

Article 21

ENTRY INTO FORCE AND TERMINATION

1. This Agreement shall enter into force on the first day of the second month following the date on which the Contracting Parties notify each other in writing through diplomatic channels that all internal legal requirements for its entry into force have been fulfilled.
2. The Customs Authorities of the Contracting Parties agree to meet in order to review this Agreement or to discuss any other customs matters which may arise out of the relationship between them, upon the request of one of the Customs Authorities or at the end of five years from the date of its entry into force, unless they notify one another in writing that no such review is necessary.
3. This Agreement shall be concluded for an indefinite period of time but either Contracting Party may terminate it at any time by notification through diplomatic channels. The Agreement shall cease to apply six months following the receipt of such notification by the other Contracting Party.

In witness whereof, the undersigned, being duly authorized by their respective Governments, have signed this Agreement.

Done at Podgorica, on the day of September 19, 2013 in two originals in the, Montenegrin language, Turkish language and English language, all texts being equally authentic. In case of any divergence in interpretation of the provisions of the present Agreement, the English text shall prevail.

For the Government of
Montenegro

Vujica Lazović, PhD
Deputy Prime Minister and Minister of
Information society and Telecommunications

For the Government of the
Republic of Turkey

Hayati YAZICI
Minister of Customs and Trade

Član 3

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore-Međunarodni ugovori".

OBRAZLOŽENJE

I Ustavni osnov za donošenje zakona

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona je član 82 tačka 17 Ustava Crne Gore («Službeni list CG», br. 1/07), kojom je propisano da Skupština potvrđuje međunarodne ugovore.

II Ocjena stanja međunarodnih odnosa i cilj donošenja zakona

Carinske službe Crne Gore i Republike Turske primjenjuju Sporazum o uzajamnoj pomoći u sprečavanju, istraživanju i suzbijanju carinskih prekršaja između Savezne Vlade Savezne Republike Jugoslavije i Vlade Republike Turske, koji je potpisan 6. februara 2002. godine u Istanbulu. U okviru saradnje ugovorne strane su obostrano vršile provjere porijekla i vrijednosti robe, razmjenjivale obavještajne informacije i preduzimale sve neophodne mjere za pojednostavljenje carinskih formalnosti u cilju olakšanja i ubrzanja robnog prometa. Međutim, imajući u vidu aktuelne probleme sa kojima su suočene carinske službe svijeta u pogledu uspostavljanja efikasnih mehanizama za sprječavanje i suzbijanje carinskih prekršaja, dvije strane su istakle neophodnost unapređenja saradnje u ovoj oblasti i zaključenja novog sporazuma. S tim u vezi, u Podgorici je 19. septembra 2013. godine potpisan Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Turske o uzajamnoj pomoći u carinskim pitanjima, koji je u ime Vlade Crne Gore potpisao potpredsjednik Vlade i ministar za informaciono društvo i telekomunikacije g-din Vujica Lazović, a u ime Vlade Republike Turske, ministar carina i trgovine, g-din Hayati Yazici.

Imajući u vidu značaj i ulogu carinskih službi u suzbijanju krijumčarenja i carinskih prekršaja, ovim zakonom se uspostavlja pravni osnov za saradnju i uzajamno pružanje pomoći u sprečavanju i istrazi kršenja carinskih, deviznih i spoljnotrgovinskih propisa.

Imajući u vidu da je Sporazum potpisan, potrebno je da svaka strana potpisnica Sporazuma sprovede propisanu proceduru za njegovo potvrđivanje u skladu sa svojim nacionalnim zakonodavstvom i da se, nakon toga, uzajamno obavijeste o tome.

III Osnovna pitanja koja se uređuju međunarodnim ugovorom

Sporazumom između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Turske o uzajamnoj pomoći u carinskim pitanjima, stvaraju se uslovi za:

- uzajamno pružanje pomoći u sprečavanju i istrazi kršenja carinskih, deviznih i spoljnotrgovinskih propisa;
- davanje obavještenja koja se koriste u svrhe suzbijanja krijumčarenja;
- ostvarivanje saradnje u proučavanju, razradi i sprovođenju novih carinskih postupaka, obuci kadrova, razmjeni stručnjaka;
- uzajamno usklađivanje carinskih sistema, usavršavanje carinske tehnike i rješavanje problema nastalih u primjeni carinskih propisa i dr.

Sporazumom je uređeno da se saradnja, odnosno pružanje pomoći u carinskim pitanjima ostvaruje na osnovu zahtjeva i po sopstvenoj inicijativi carinskih organa strana ugovornica. Organ molilac će

zahtjev podnositi u pisanoj formi, izuzetno, u hitnim slučajevima zamoljeni organ će prihvatiti i usmeni zahtjev. Zamoljeni organ će biti u obavezi da preduzme sve prihvatljive mjere kako bi postupio po zahtjevu, osim u slučajevima kada smatra da se ispunjenjem zahtjeva nanosi šteta nacionalnim interesima njegove države. Pored navedenog, Sporazumom su regulisani i upotreba dobijenih informacija; dostavljanje predmeta, dokumenata i drugih materijala; troškovi koji mogu nastati primjenom sporazuma i dr.

IV Procjena finansijskih sredstava

Za sprovođenje Zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Turske o uzajamnoj pomoći u carinskim pitanjima nije potrebno obezbijediti sredstva iz Budžeta Crne Gore.

V Potreba usaglašavanja propisa

Ne postoji potreba usaglašavanja propisa sa Sporazumom koji se potvrđuje.

Crna Gora

Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija

Broj: 03/1/2-1891/2

Podgorica, 01. XI 2013.

MINISTARSTVO FINANSIJA

14. 11. 2013
01-12530/3

Dopisom broj 01-12530/1 od 31. oktobra 2013. godine tražili ste mišljenje o usklađenosti **Predloga zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Turske o uzajamnoj pomoći u carinskim pitanjima s pravnom tekovinom Evropske unije**, saglasno članu 40 stav 1 alineja 2 Poslovnika Vlade.

Nakon upoznavanja sa sadržinom propisa, Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija je saglasno s navedenim u ocjeni usklađenosti propisa s pravnim propisima Evropske unije.

**IZJAVA O USKLAĐENOSTI NACRTA/PREDLOGA PROPISA CRNE GORE S PRAVNOM TEKOVINOM
EVROPSKE UNIJE**

		Identifikacioni broj Izjave	MF-IU/PZ/13/25
1. Naziv nacrt/predloga propisa			
- na crnogorskom jeziku	Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Turske o uzajamnoj pomoći u carinskim pitanjima		
- na engleskom jeziku	Proposal for the Law on ratification of Agreement between the Government of Montenegro and the Government of the Republic of Turkey regarding mutual assistance in customs matters		
2. Podaci o obrađivaču propisa			
a) Organ državne uprave koji priprema propis			
Organ državne uprave	Ministarstvo finansija		
- Sektor/odsjek	Sektor za poreski i carinski sistem		
- odgovorno lice (ime, prezime, telefon, e-mail)	Marina Perović, 020/245-508, marina.perovic@mif.gov.me		
- kontakt osoba (ime, prezime, telefon, e-mail)	Jelena Sekulic, 020/225-619, jelena.sekulic@mif.gov.me		
b) Pravno lice s javnim ovlaštenjem za pripremu i sprovođenje propisa			
- Naziv pravnog lica	/		
- odgovorno lice (ime, prezime, telefon, e-mail)	/		
- kontakt osoba (ime, prezime, telefon, e-mail)	/		
3. Organi državne uprave koji primjenjuju/sprovode propis			
- Organ državne uprave	Uprava carina		
4. Usklađenost nacrt/predloga propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropske unije i njenih država članica, s jedne strane i Crne Gore, s druge strane (SSP)			
a) Odredbe SSPa s kojima se usklađuje propis			
Glava VIII, Politike saradnje, Član 99 Carine Protokol VI, Protokol o uzajamnoj administrativnoj pomoći u carinskim pitanjima			
b) Stepenn ispunjenosti obaveza koje proizilaze iz navedenih odredbi SSPa			
	☒	ispunjava u potpunosti	
	☐	djelimično ispunjava	
	☐	ne ispunjava	
c) Razlozi za djelimično ispunjenje, odnosno neispunjenje obaveza koje proizilaze iz navedenih odredbi SSPa			
/			
5. Veza nacrt/predloga propisa s Nacionalnim programom za integraciju (NPI) odnosno Nacionalnim programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji (NPA)			
- NPI/NPA za period	/		
- Poglavlje, potpoglavlje	/		
- Rok za donošenje propisa	/		
- Napomena	/		
6. Usklađenost nacrt/predloga propisa s pravnim tekovinom Evropske unije			
a) Usklađenost s primarnim izvorima prava Evropske unije			
UFEU, Dio treći, Politike i unutrašnje mjere Unije, Glava II, Slobodno kretanje roba, Poglavlje 2, Carinska saradnja, član 33 / TFEU, Part Three, Union Policies and Internal Actions, Title II, Free Movement of Goods, Chapter 2, Customs Cooperation, Article 33			
<u>Potpuno usklađeno / fully harmonized</u>			
b) Usklađenost sa sekundarnim izvorima prava Evropske unije			
31982D0456			
Odluka Savjeta 82/456/EEZ od 14. juna 1982. godine kojom se u ime Zajednice prihvata Preporuka Savjeta			

TABELA USKLAĐENOSTI

1. Identifikacioni broj (IB) nacrt/predloga propisa		1.1. Identifikacioni broj izjave o usklađenosti i datum utvrđivanja nacrt/predloga propisa na Vladi		
MF-TU/PZ/13/26		MF-IU/PZ/13/26		
2. Naziv izvora prava Evropske unije i CELEX oznaka				
Odluka Savjeta 82/456/EEZ od 14. juna 1982. godine kojom se u ime Zajednice prihvata Preporuka Savjeta za carinsku saradnju o tehničkoj saradnji u carinskim pitanjima - 31982D0456				
3. Naziv nacrt/predloga propisa Crne Gore				
Na crnogorskom jeziku		Na engleskom jeziku		
Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Turske o uzajamnoj pomoći u carinskim pitanjima		Proposal for the Law on ratification of Agreement between the Government of Montenegro and the Government of the Republic of Turkey regarding mutual assistance in customs matters		
4. Usklađenost nacrt/predloga propisa s izvorima prava Evropske unije				
a)	b)	c)	d)	e)
Odredba i tekst odredbe izvora prava Evropske unije (član, stav, tačka)	Odredba i tekst odredbe nacrt/predloga propisa Crne Gore (član, stav, tačka)	Usklađenost odredbe nacrt/predloga propisa Crne Gore s odredbom izvora prava Evropske unije	Razlog za djelimičnu usklađenost ili neusklađenost	Rok za postizanje potpune usklađenosti
Odluka Savjeta 82/456/EEZ od 14. juna 1982. godine kojom se u ime Zajednice prihvata Preporuka Savjeta za carinsku saradnju o tehničkoj saradnji u carinskim pitanjima. Tekst Odluke je u cjelosti relevantan za ovaj propis.	<p>Član 5 Tehnička pomoć</p> <p>1. Pomoć predviđena ovim sporazumom, obuhvata, između ostalog, dostavljanje informacija:</p> <p>a) o aktivnostima na suzbijaju krijumčarenja koje bi mogle da budu korisne u sprječavanju carinskih prekršaja i naročito posebnih sredstava koja se koriste u borbi protiv carinskih prekršaja;</p> <p>b) o novim metodama koje se koriste prilikom prekršaja carinskih propisa;</p>	Potpuno usklađeno		

	<p>c) o zapažanjima i otkrićima, koja su rezultat uspješne primjene novih sredstava i tehnika u sprječavanju krijumčarenja; i</p> <p>d) o novim tehnikama i poboljšanim metodama za obradu putnika i tereta.</p> <p>2. Carinski organi strana ugovornica će, ukoliko to nije u suprotnosti sa njihovim nacionalnim zakonodavstvom, takođe, tražiti saradnju za:</p> <p>a) otpočinjanje, razvoj i usavršavanje posebnih programa stručne obuke za svoje zaposlene;</p> <p>b) uspostavljanje i održavanje kanala za međusobnu razmjenu informacija sa ciljem da se olakša bezbjedna i brza razmjena informacija;</p> <p>c) omogućavanje efikasne međusobne koordinacije, uključujući i razmjenu osoblja, stručnjaka i imenovanje lica za vezu;</p> <p>d) proučavanje i ispitivanje nove opreme ili postupaka;</p> <p>e) pojednostavljenje i usaglašavanje njihovih carinskih postupaka;</p> <p>f) druga opšta administrativna pitanja, zbog čega će, s vremena na vrijeme, biti potrebna njihova zajednička akcija.</p>			
--	---	--	--	--

Crna Gora

Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija
Odjeljenje za međunarodno pravne poslove

14 11 2013
01 13817/1

Br: 011-5/29- 20

Podgorica, 13. novembar 2013. godine

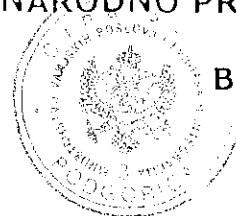
MINISTARSTVO FINANSIJA

- Kabinet ministra

Predmet: Mišljenje na Predlog Zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Turske o uzajamnoj pomoći u carinskim pitanjima

U vezi sa vašim dopisom br. 01-12530/1 od 30. oktobra 2013. godine, kojim je traženo mišljenje na Predlog Zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Turske o uzajamnoj pomoći u carinskim pitanjima, obavještavamo da je Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija, sa aspekta primjene Zakona o zaključivanju i izvršavanju međunarodnih ugovora („Službeni list Crne Gore“ br. 77/08), saglasno sa dostavljenim Predlogom.

**NAČELNICA ODJELJENJA ZA
MEĐUNARODNO PRAVNE POSLOVE**

Božidarka Krunić
Božidarka Krunić